

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 25. januarja 1882.

Obseg: O pogození Krasa. — Nekaj za gospodarje ljubljanske okolice. — Prenaredba dednega nasledja pri kmetskem posestvu. — Koliko je vredno dobro seme, koliko pa slabo? — Občni zbor kranjske kmetijske družbe dne 23. nov. 1881. (Dalje.) — Kratek popis nekaterih gričev in jarkov v znožji Šenturške gore v geološičnem in paleontološičnem obziru. (Dalje.) — Česki kralj Karol I. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O pogození Krasa.

Spisal — ep.

Navado sem imel, da sem večkrat potrkal na vrata, žal! prerano umrlega ljubeznjivega dr. Janeza Bleiweisa viteza Trsteniškega. Preblagi gospod me je vselej poprašal, kako je s pogoženjem Krasa, in ko sem mu to reč po svojih slabih nazorih načrtal in djal: „Če hočemo to lepo pa težko nalogo kedaj izvršiti, moramo v soglasji z narodom delati“ — mi je učeni mož pritrdil in zagotovil, „da bode svojo mogočno besedo tudi tej stvari posvetil.“

In ko sem mu lansko leto poslal članek „o pogoženju Krasa“, kateri je bil v „Novicah“ od 22. in 29. junija natisnjen, mi je pisal visoki gospod: „Stvar je resna in potrebuje vsestranskih študij. Upati smemo več ko prejšnji čas, kajti na čelu naše vlade stojí mož, kateri pozna kraške razmere. Vi pa pridno preiskujte in dopisujte „Novicam“.“

Od onega časa zaradi družega posla nisem imel priložnosti o tej stvari pisati, danes imam pa veselo drobnico o pogoženju Krasa čitateljem „Novic“ sporočiti.

Posestnik Franc Novak iz Britofa je namreč okoli pet oralov pustega sveta z gozdnim drevjem nasadil. Ta nasadba se mu je tako posrečila, da vidiš danes skalnati svet v vrt spremenjen. Med drugim drevjem, katerega je sadil, se mu je najboljši črni borovec obnesel, smreka in macesen le po krajih, kjer sta imela zavetje.

Novak poprosi — ne toliko zavoljo sebe, ker on je uže svoj namen dosegel s tem, da si je pustil svet v rodovitno spremenil, ampak zaradi drugih posestnikov, da bi spoznali, koliko je slavni vladi na tem ležeče, ako se Kras pogožduje. — državne podpore z namenom, še drugi kos nerodovitnega sveta pogožditi, in glej! visoko ministerstvo za poljedelstvo mu je sto goldinarjev v znamenje priznanja njegove pridnosti podelilo.

Iz tega je razvidno, da je slavna vlada spoznala, da le s pomočjo naroda, naseljenega na Krasu, bode mogoče ta pust kraj hitreje in uspešneje pogožditi.

S tem vladnim darilom in še drugim činom, s katerim vlada pogoženje Krasa pospešuje, namreč, da sama na svoje stroške gole kraje nasaja, da brezplačno sadike deli itd., bodo posestniki dobro voljo naše pra-

vične vlade spoznali in pričeli svoje goljave v prid sebi in svojim naslednikom v veči meri pogoždovati.

In ko bode ves oni svet, kjer zdaj silna burja razsaja in gole skale iz zemlje molé, zopet z drevjem nasajen, nas pač ne bode več med živimi, videli pa bomo vendar, da naše seme, katerega smo vsejali, sad rodi. Z lahkim srcem in v nadi bomo zapustili svet, da bodo naši zanamci v senci tistih dreves, katere smo jim mi nasadili, molili — očenaš za nas!

Nekaj za gospodarje ljubljanske okolice.

V sedanjem času jeli so gospodarji ljubljanske okolice jako močno saditi sladkorno peso, katero potem lahko in po precéj visoki ceni prodajo Tschinkel-novi tovarni. Reč je, da tovarna peso prav dobro plačuje ter kmetovalcu še seme preskrbi, tako, da mu njiva s peso veliko več dobička donaša, kakor pa marsikak drug poljski pridelek.

In kaj nam daje povod k temu, da spregovorimo par besedi o pesi in njeni kulturi?

Opazovali smo namreč, da gospodarji sadé po dvakrat, trikrat in še celó po štirikrat peso zaporedoma na eno in isto njivo brez ozira na prst, ali je ona plitva ali globoka. Ravno tako poslučuje se malokdo umetnih gnojil, kakor guana, pepel itd., katera so za peso neobhodno potrebna, da se nam ni bati treba, da postane zemlja za več let popolnoma nerodovitna.

Ne rečemo, pustite peso popolnoma, ampak prištevamo si v dolžnost, vas v vaš prid opozoriti na sledeče gospodarske skušnje.

Pesa potrebuje v prvi vrsti globoko in rodovitno ilovčasto ali pa laporasto zemljo, kajti njene koreninice sezajo jako globoko v zemljo in srkajo še iz tistih plasti redilne tvarine, kamor gnojilna moč več ne seže. Ker pa prsti tako globoko zgnojiti ne moremo, potrebno je neobhodno, da pese nikdar, uže iz tega vzroka, ne sadimo več let zaporedoma na eno in isto njivo, ampak vsako četrto ali peto leto. Razun tega vzame pa pesa zemlji mnogo redilnih tvarin, posebno kalija, natrona in fosforove kisline. Ako na primer pridelamo 360 centov pese (s perjem vred), odvzamemo zemlji z njo 140 kilogramov kalija, 34,4 kilogr. natrona, 29 kilogr. fosforove kisline in še mnogo drugih manj važnih redilnih tvarin. Ako torej hočemo, da nam pesa prsti popolnoma ne izsrka, primorani smo jej povrniti v gnoji toliko redilnih tvarin, kolikor jih je pesa zemlji odvzela.